

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Library of Technology

Cestovní zpráva

**konference ELAG 2014
Bath, Velká Británie
10. 6. 2014 – 13. 6. 2014**

Účastníci:
Ondřej Koch
Daniel Mareček
Martin Svoboda

červenec 2014

Struktura cestovní zprávy:

1. Účel cesty

Konference ELAG se zaměřuje na aplikaci informačních technologií v knihovnách a jiných informačních institucích. Sdružení ELAG má více než čtyři sta padesát členů z dvaceti sedmi evropských zemí. Cílem setkání je výměna zkušeností a nových myšlenek, které se dotýkají konkrétních témat automatizace a aplikace nových trendů v knihovnách. Témata konferencí se každý rok mění, v minulosti se témata zaměřovala na digitální ochranu, knihovní portály, institucionální repositáře, problematiku linked data atd. Motivem konference ELAG 2014 bylo 'Lingering Gold' - 'Přetrvávající zlato' .

2. Časový průběh cesty

Konference ELAG 2014 (<http://elag2014.org/>) se konala 11. - 13. 6. 2014 v Bathu ve Velké Británii. Pořádající institucí byla místní univerzita - University of Bath. Den před samotnou konferencí (10. 6.) se tradičně konalo několik bootcampů, jichž se však nikdo z NTK nezúčastnil stejně jako navazujícího společenského programu – návštěvy městečka Tetbury - v sobotu 14. 6..

Protože v Bathu není mezinárodní ani jiné letiště, dopravu jsme zvolili kombinovanou. Na trase mezi Prahou a Londýnem jsme využili leteckou dopravní společnost EasyJet a na letišti jsme následně zajistili vypůjčení automobilu. Nejkratší cesta z Londýna do Bathu činí necelých 200 km.

3. Průběh navštívené akce/jednání

Key note: The Role of libraries in supporting digital scholarship

Konference ELAG začala 11. 6. v 10:00. Po uvítání všech příchozích a představení Univerzity v Bathu zahájila kurátorka digitálního obsahu Stella Wisdom z The British Library svým příspěvkem 38. ročník této konference. V něm se věnovala podpoře knihoven ve vědě a výzkumu a s tím souvisejícímu nárůstu digitálního obsahu. Uvedla vizi jejich knihovny stát se hlavním uzlem globální informační sítě ve prospěch ekonomiky, společnosti a obohacení kulturního života.

Lord of the Strings: A somewhat unexpected journey

Jako vždy velmi poutavá a zábavná přednáška od Lukase Kostera a jeho kolegů plná humoru a nadsázky ukončena závěrečným sdělením: „ Všechno je to o sdílení. Více sdílení = více pro každého. “

The LIBRIS upgrade – Details links and interfaces
Niklas Lindström, Lina Westerling

Regal – a repository for electronic documents and bibliographic data

Felix Ostrowski and Jan Schnasse představili jejich nově vznikající systém na sbírání, popisování a uchovávání elektronických dokumentů a bibliografických dat. Zaujalo mě řešení OAI-PMH, které je zajišťováno webovou aplikací Proai, která dokáže z repositáře vytvořit přístupový bod a umožnit tak z něho sběr dat. Další z komponent použitých ve vyvíjeném systému je Elasticsearch pro vyhledávání kompatibilní s JSON-LD a umožňující fasetování.

Metadata Interoperability Framework (MIF)

Naeem Muhammad and Sam Alloing z belgické univerzity v Lovani představují službu, která sbírá metadata ze zapojených institucí do Europeany a zpět nabízí obohacená metadata včetně uživatelských dat. Hlavní komponentou tohoto nástroje je Europeana Connection Kit (ECK) využívající open source technologie CMS (Content Management System), OAI-PMH, a další. Podporujícími metadataovými formáty je mimo jiné MARC. Služba dále nabízí transformační nástroje převádějící data z formátu MARC do EDM a další konverze. Celá tato služba nemá vlastní interface, je možné ji integrovat do CMS nebo použít REST klienta. Byla předvedena demo verze a nastíněn směr dalšího vývoje.

2. den

Lightning Talks

Optimisation of known item discovery

Tamar Sadeh ze společnosti ExLibris se ve své prezentaci věnuje uživatelskému vyhledávání informací, které uživatelé neobjevují, nýbrž přesně vědí, co hledají. Je představena určitá optimalizace takového vyhledávání.

Discovering libraries' gold through collections-level descriptions

Valentine Charles

Building useful and usable web services

Produktový manažer OCLC WorldShare platformy Steve Meyer se ve své přednášce zaměřil na API rozhraní, jejich návrh, význam i technické prostředky.

The black box opens

Marina Muilwijk

EuropeanaBot – using open data and open APIs to present digital collections

Tato přednáška představuje výsledek práce samotného autora této prezentace, vývojáře Petera Mayra. Ten využil otevřených dat a otevřených rozhraní institucí a organizací zapojených do evropské digitální knihovny Europeana a sestavil tzv. EuropeanaBot. To je virtuální robot pohybující se v síti internet, který prochází kolekce a sbírky a informuje o novinkách, aktualitách a zajímavostech na sociální síti Twitter. V tomto případě konkrétně se jedná o tzv. TwitterBot. Existuje i řada dalších takovýchto automatických programů. Filosofii tohoto záměru je myšlenka nenechat katalogizovaná data schovaná za vyhledávacím formulářem, nýbrž umožnit jim být viditelně dostupná uživatelům.

Datavisualization as a library service? Examples from Chalmers library

Zajímavá a poutavá přednáška od Stiny Johansson o vizualizování knihovnických dat – autoři a jejich citování, klíčová slova a vztahy mezi nimi, organizace navzájem se sebou spolupracující, atd., při němž se využívá i geoprostorových dat. Představeny byly nástroje – Gephi, Raw, VOSviewer.

3. den

Lightning Talks

The surprising adventures of the Mechanical Curator and other tales

Ben O'Steen z British Library Labs se zabývá vytvářením a zkoumáním nových způsobů práce s digitálním obsahem Britské knihovny. Ve své přednášce uvádí i některá zajímavá současná využití historických dokumentů.

Librarygame – Evaluating gamification as a means of increasing customer engagement

Ciaran Talbot and Kay Munro představují ve své přednášce knihovní aplikaci založenou na principu hry. Díky tomuto zábavnému přístupu se zvyšuje zájem i zapojení uživatelů knihovny do dlouhodobé spolupráce s knihovnou, využívání knihovnických služeb, sdílení mezi ostatními, atd. Připomíná to sociální aplikaci Foursquare, kde uživatel dostává odměny v podobě bodů a odznaků, v tomto případě za včasné vrácené výpůjčky, využívání elektronických zdrojů, přidávání recenzí atd. Univerzitní knihovna v Manchesteru má s tímto prokazatelné výsledky.

Integrating ORCID – A two way conversation

Tom Demeranville z Britské knihovny představuje činnost projektu ODIN, jehož snahou je sjednocení identifikace autorů na poli vědy a výzkumu. Řešením má být ORCID, neproprietární alfanumerický kód, který jednoznačně identifikuje vědecké a další akademické autory a jeho integrace do British Library v podobě autorské implementace, jež je dostupná na GitHubu.

Librarians taking liberties. The role of academic libraries in present-day research Demmy Verbeke

4. Závěry/shrnutí

Vyjma společenského rozměru, který akce bezesporu zastává, byla tato konference velmi užitečná i po profesní stránce. Vzhledem k tomu, že knihovny byly zastoupeny především technicky orientovaným personálem, bylo možné bez výraznějších bariér vzájemně sdílet informace a poznatky.

Ze strategického hlediska v akademickém prostředí byla řešena problematika Digital Scholarship a změna úlohy akademických knihoven v 21. století. V tomto ohledu byla velmi názorná přednáška od Demmy Verbeke “Librarians taking liberties. The role of academic libraries in present-day research“.

Naopak knihovny mající spíše kulturní nežli akademické poslání často poukazyvaly na svůj historický fond a jeho využití v současném světě. Příkladem toho může být projekt British Library využívající historických map z fondu British Library a herního enginu CryENGINE 2 k vytvoření interaktivní reprodukce historického jádra Londýna.

Z techničtěji laděných přednášek pak byly přínosné přednášky týkající se bibliometrie a především pak vizualizace (např. citací). Realizace pak probíhala pomocí již klasických nástrojů DataDriven Documents (D3.js) a nadstavbami (Raw). Pro modelování pak byly použity nástroje Gephi a VOSviewer. Všechny tyto nástroje jsou samozřejmě poskytovány s otevřeným zdrojovým kódem. Obecně byl prezentován především software, který je uvolňován pod otevřenými licencemi a to ať už jakožto nástroj tvoření či samotný produkt knihoven.

Další z palčivých problémů, který byl (a je) adresován, je knowledge base pro discovery service. Byla prezentována řada přístupů, jak se dobrat validních informací, avšak prakticky všechny trpí některou kritickou vadou. První z vad je lokální využití (tj. KB je použitelná jen pro určité publikace vydané v rámci nějaké geopolitické sféry vlivu – většinou státu). Druhým problémem byla roztříštěnost a rozdílnost přístupů (např. OntoWiki versus KB+). Závěrem tedy je, že se minimálně po několik příštích let budeme muset stále spoléhat na vydavatele a jejich knowledge base.

5. Dokumentace

Prezentace z přednášek konference ELAG 2014 jsou přístupné přes stránky <http://elag2014.org/programme/>. Videozáznamy přednášek jsou dostupné na YouTube kanále konference ELAG <https://www.youtube.com/channel/UC54D9Ezt-N2PqgessHoLSNQ>.

6. Anotace zahraniční cesty

Konference ELAG 2014 (<http://elag2014.org/>) se konala 10. - 13. 6. 2014 v Bathu ve Velké Británii. Pořádající institucí byla University of Bath. Konference byla zaměřena na stávající i budoucí vývoj v knihovnách – hlavním tématem bylo “Lingering Gold” (Přetrvávající zlato).